

Erkki Kiveä muistellessa

Muistellessani pitkäaikaisesta ystävästämme ja työme todellisesta tukijaa tri Erkki Kiveä muistui mieleen monenlaisia muistikuvia tapahtumista missä olemme olleet viemässä Hankkijan ja koko Suomen maataloudenkin asiaa eteenpäin. Tämä muistelu sopinee jälleen tänä syksynä, jolloin viljelijät kokevat viileän ja sateisen kesän jälkeen hankalan korjuukauden.

Ensimmäiset tapaamisemme Erkki Kiven kanssa olivat 60-luvun alkuvuosina, jolloin säkkimiesten kesäkokousten yhteydessä käytiin tutustumassa Tammiston koeruutuihin ja joilla päivillä saatiin aina tietoja myös tulevaisuudesta, mitä kasvinjalostustyön tuloksena oli odotettavissa. Aina oli jotakin mielenkiintoista kehitteillä.

Olin melkein koko 60-luvun Oulun konttorin säkkivarasto-osastojen päällikönä. Pohjois-Suomen maatalouden tuotanto nousi erittäin voimallisesti. Pellonraivaus, koneelistaminen, uudisrakentaminen ja uusien menetelmien käyttöönotto loivat perustaa kehitykselle.

Hankkija kokonaisuudessaan oli tässä kehityksessä tiiviisti mukana. Eräs merkittävä vaihe kehitystyössä oli Hankkijan kasvinjalostuslaitoksen etäpiste Pohjois-Suomen Keinosiemennysyhdistyksen Viskaalin tilalla Muhoksella. Kasvinjalostukseen liittyvää tutkimustoimintaa Pohjois-Suomessa

Idea lähti liikkeelle oikeastaan vuoden 1962 jälkeen kun tuhoisan kato vuoden jälkiä paikkailtiin. Tarvittiin tietoa pohjoisten alueiden viljelyn ongelmien ratkaisuihin.

Päätöksiä koetoiminnan aloittamisesta tehtiin nopeasti ja hyvässä hengessä. Erikoisesti Oulun Läänin talousseura toiminnanjohtaja Ahti Latomaa ja maanviljelyagronomi Olavi Saarela olivat innolla mukana. Agr Antti Viirimäki oli Keinosiemennyshdistyksen johtaja, joka heti myötämielisesti osoitti Oulunjoki varresta sopivan kokoisen hyvämultaisen maa-alan koetoimintaa varten.

Hankkijassa asiaa veivät eteenpäin johtaja Tauno Lähdeniemi ja tri Erkki Kivi. Toiminta ja ensimmäiset koeruudut kylvettiin keväällä 1965. Myös konttorinjohtaja Esko Heikkilä oli innolla mukana.

Syyskesällä 1966 tri Erkki Kivi kertoi silloisen lehtileikkeen mukaan tästä toiminnasta seuraavasti: "Maatalousmaana Suomi on erittäin pohjoinen ja pitkänomainen maatalousmaa. Kotimaisen kasvinjalostuksen velvollisuutena ja nyrkimyksenä on luonnollisesti kehittää kasvilaiikkeita meidän vaativiin oloihimme.

Tänä vuonna, siis 1966, Viskaalissa on ollut yli 300 koeruutua, jotka käsittävät ohran ja syysrukiin jalostusaineistoa, samoin perunmateriaalia on ollut karsiutumassa. Keväällä on myös suoritettu ensimmäiset nurmikasvikylvöt, ja voi myös sanoa, että näillä ruuduilla on myös annettu suuntaa tulevalle kehitykselle."

Eräessä toisessa tilaisuudessa Erkki Kivi kertoi pohjoisen alueen viljojen tuleentumisesta: Viljalajikkeiden kehitykseen vaikuttaa pohjoisen kesän viileys siinä määrin hidastavasti, että monitahoiset ohrat tuleentuvat Oulun lähistöllä 5 – 7 päivää ja kaurat peräti yli 10 päivää hitaammin kuin Suomen eteläisimmissä osissa. Seurauksena on, että hitaan kehityksen myötä viljojen tuleentuminen siirtyy entistä myöhäisemmäksi ja hallojen riski kasvaa.

Itse olin juoksupoikana monissa Viskaalin asioissa. Eräs mieliin painuva kokemus oli, kun Kyösti Rainingon kanssa keräsimme erilaisia nurmitupsuja Limingan ja Lumijoen merenrannoilta nurmien koemateriaaliksi.

Koetoiminta Viskaalissa toimi runsaan 10 vuotta.

Muutaman vuoden kuluttua tapaamiseni Erkki Kiven taas kanssa tiivis- yivät, kun siirryin Lahden konttorin johtajaksi, jolloin mallasohra tuli erääksi merkittäväksi viljakaupan osaksi. Yhteistyö Lahden Polttimon kanssa aiheutti jatkuvaa asioiden kehittelyä. Säännöllisiä kehitys- ja markkinointikokouksia oli vuodessa kaksi. Kevään tapaamisen aiheena oli sopimusalat ja syksyn tapaamisen aiheena oli tavaran toimitus Polttimolle ja laatukysymykset. Syyskokous pidettiin, jos mahdollista Pirkan päivänä. johon oli tietty tausta.

Näissä Polttimon tapaamisissa säännöllisesti puhuttiin mallasohran lajike- kysymyksistä ja lajikkeiden edelleen kehittämistä. Kotimaisella jalostustyöllä pyrittiin saamaan aikaan kilpailukykyisiä lajikkeita, jotka pystyisivät kilpaile- maan Suomen vaikeissa kasvuolosuhteissa ulkomaisten lajikkeiden kanssa. Myös mallasohran valkuaiskysymys olivat aina esillä, koska sen määrä oli sangen riippuvainen tietysti lannoituksesta, mutta myös kesän kasvuolosuhteista.

Hankkijan jaloste Pirkka ohra oli jokseenkin jokaisessa kokouksessa esillä, sillä se kelpasi entsyymimaltaan tuotantoon, joka tuote meni wiskyn valmistuk- seen maailmalle.

Erkki Kivi oli usein näissä kokouksissa mukana ja hänen asiantuntemuk- sensa oli vertaansa vailla erilaisia mallasohrakysymyksiä ratkottaessa.

Kaiken kaikkiaan professori Erkki Kiven panos Suomen maataloudelle on ollut tavattoman suuri ja ansiokas. Hyöty hänen omasta työstään sekä johta- mansa Hankkija Kasvinjalostus laitoksen työstä kohdistui jokaiseen suomalai- seen viljelijään.

7. 10. 2015 / Matti Keski-Mattila